rectitudine nature inueniunt tres diffinitões q̄
idē circuloquūt. q̄uis alr̄ ⁊ alr̄ q̄x una ē dam.
q̄ est. peccatū est ab eo qđ ē ꝑ naturā ab eo qđ
ē ꝑter naturā auersio. Alia ē ansel. Pccm̄ est
carentia debite iusticie. Tertia est aug. Pccm̄
est defect⁹ q̄dā a luce v̄itatis naturā nō pariēs
ſʒ obscurās. ¶ Tertio v̄o mō. ſ. ꝑut dicit re
cessū ab oīs boni ꝯplemēto ⁊ pfcōe sic repitur
triplex diffinitio q̄ differt solo mō dđi q̄x pri
ma sumitur ab aug. i li. de li. ar. malū ē auer
sio a bono icōmutabili. Altera v̄o ab eodē in
li. de v̄a reli. Pccm̄ ē carere bonis icōmutabi-
lib⁹ q̄b⁹ fruendū ē. Tertia sumit̄ ab eodē aug.
Peccatū ē tenebra itelligibilis. hoc aūt dicitū ē
inq̄tū priuat a uisiōe lucis eterne. He oēs sūt
notificatões pcci q̄si formales. Sunt ⁊ alie no
tificatões q̄ ꝯcernunt actū substractū. ⁊ iste ua
riantur ꝑ triplicē ꝯsideratōeʒ peccati quā hēt
sub hac rōe. aut. ſ. ad deū quē offendit. aut ad
v̄tutē quā excludit. aut ad bonū ut nūc qđ ꝑtē
¶ dit. ſ. i ꝯpatōe ad deū quē offēdit sic ē triplex
q̄x una accipit̄ ab aug. i li. ꝯ manicheos. Pec-
catū ē i v̄itatis ꝑceptis uel i ipa v̄itate errare
Alia ab Ambro. i li. de padiso. Pccm̄ ē priua
tio legis diuīe ⁊ celestiū iobedia ꝑceptoꝝ. Ter
tia ab eodē aug. ⁊ hētur i lit. Peccatū ē dictuʒ
uel factū uel ꝯcupitū ꝯ legē dei. ¶ Scđo mō
. ſ. i ꝯpatōe ad v̄tutē quā excludit sic repit̄ tri
plex diffinitio q̄x una sūpta ē a Basilio. Pec-
catū ē dispō aīe ꝯrie se hñs ad uirtuteʒ. Sa ab
aug. i li. d duab⁹ aīab⁹. Pccm̄ ē uolūtas recipi
endi uel assequendi qđ iusticia uetat. Accipit̄
. n. ibi iusticia gñalr̄ ꝑut oēʒ uirtutē ꝯplectitur
Tertia ab eodē aug. i li. de uera reli. Pccm̄ ē
appetere q̄ xp̄s ꝯtēpsit. uel ꝯtēnere q̄ xp̄s ap
petijt. nā xp̄s fuit oīs uirtutis speculū ⁊ exem
plar. ¶ Tertio mō. ſ. ꝑ ꝯpatōeʒ ad bonū qđ
ꝑtēdit. silr̄ iuenit̄ triplr̄ assignatio re ꝯueniēs.
lʒ differat mō dđi. q̄x vna ē aug. i li. de ci. di.
Pccm̄ ē male uti bono. Sa uero li. de tri. Pec-
catū ē uti fruendis ⁊ frui utendis. Et silr̄ in li.
lxxxiij. q. Tertia ē eiusdē aug. in li. de li. ar.
Pccm̄ ē spreto icōmutabili reb⁹ ꝯmutabilib⁹
adherere. Fortassis aūt alie notificationes ab
istis. xviij. poterunt repiri. nā due alie sunt q̄
uidētur circuloq̄ pccm̄ ꝑ utrāqʒ acceptōeʒ. ut ē
illa. Pccm̄ ē act⁹ icidēs ex defectu boni. ⁊ illa.
Pccm̄ ē meritū pene. ⁊ sic i uniuerso sūt. xx.

¶ Distinctio. xxxvi.

Sciendū tñ q̄dā sic peccata eē ⁊c.
Supra detminauit magr̄ quid sit
pccm̄ ꝑ rē ⁊ diffinitōꝫ. In hac pte
inq̄rit vtꝝ peccatū sit pena pcci.
Diuidit̄ aūt ps illa i ptes duas. In q̄x prima
magr̄ remouet q̄ōnē illā ⁊ detmiat ꝑ opioneʒ
alioꝝ. In Sa uero ꝑ opionē ꝑpriā. ibi In nullo
tñ fieri ꝑiudiciū ueritati ⁊c. Prima ps hʒ tres
ptes. In prima adducit magr̄ auctoritates i q̄
b⁹ ōndit q̄ unū pccm̄ sit alt̄i⁹ peccati pena. In
Sa uero mouet q̄ōnē ⁊ determiat iux̄ aliorūʒ
opionē. ibi Et iō merito q̄ri pōt. In tertia ue
ro subiungit illi⁹ opionis maiorē explanatōeʒ
ibi Et lʒ ex hoc sensu oē pccm̄ mortale possit
dici ⁊c. Silr̄ Sa ps principalis i q̄ istā. q. deter
minat ꝑ ꝑpriā opionē diuidit̄ i ptes tres. i q̄x
prima determiat ꝑpositā. q. ꝑ ꝑpriā opionē
ꝯfirmans eā auctoritate scōꝝ. In Sa uero det-
minat q̄dā dubiū i ꝑdcis auctoritatib⁹ ꝑposi
tū. ibi Illud aūt diligēter notādū ē q̄ s̄ positis
⁊c. In tertia uero breuit̄ epilogat ea q̄ dcā sūt
ibi Satis diligēter eoꝝ possum⁹ ⁊c. ⁊ sic i hac
totali pte agitur pricipalr̄ de ꝯpatōe culpe ad
penā. vtꝝ. ſ. culpa sit pena calr̄ tm̄ an cāliter
sit ⁊ eēntialr̄. ⁊ q̄uis ꝑ aliquoꝝ opionē pccm̄
sit pena tm̄ calr̄. ꝑ tñ opionē magr̄i quā i lit.
inuit non tātū calr̄ ſʒ essentialr̄ pena est.

Ad itelligētiā ergo h⁹ ptis circa tria
incidit hic qō. ¶ Primo q̄rit̄ de ꝯpa
tione culpe ad penā ꝑ idētitatē. ¶
Scđo uero q̄rit̄ de ꝯpatōe culpe ad penā ꝑ in
sepabilitatē. ¶ Tertio q̄rit̄ de ꝯpatō pene ad
diuine iusticie eq̄tatē ¶ Circa primū q̄runtur
duo. ¶ Primo q̄ritur utꝝ unū peccatū sit alte
ri⁹ peccati pena. ¶ Secūdo q̄rit̄ utꝝ passiōes
aīe sint pene tantū an pene simul ⁊ pccā.

Circa primū sic ꝑcedit̄ ⁊ q̄ritur utruʒ
peccatū sit pena pcci. ¶ Et q̄ sic uidt̄
Apoc. ult. Qui i sordib⁹ ē sordescat
adhuc. Glo. Iustū ē. Sʒ eē in sordib⁹ nō ē ali
ud q̄ʒ eē i pccis. ⁊ sordescere nō ē aliud q̄ʒ pec
care. ergo pccm̄ ē meritū alteri⁹ peccati. ergo
a relatiuis pccm̄ seq̄ns ē retributio ꝑcedētis
ſʒ retributio peccati nō ē nisi pena. ergo ⁊c.
¶ Itē Greg. exꝑssi⁹ dicit ⁊ hēt in lit. Inter pri-
mū peccatū apostasie ⁊ ultimaʒ penam ignis
eterni media q̄ sūt ⁊ pccā sunt ⁊ pena peccati
¶ Itē Isido. Deus occultā sꝑbiā clericorūʒ
uindicat ꝑ manifestā luxuriā. ſʒ uindicta pcci

ē pena. ergo mãifeſta luxuria eſt pena ſupbie
¶ Itē ex hoc ꝙ hō peccat meretur a deo re-
linq̇. ſꝫ ex hoc ꝙ relinq̇tur cadit ꝯñter ī aliud
pccm̄. ergo ſi hoc iuſtū eſt. q̇ unū pccm̄ ꝯmiſit
meretur ꝑ ꝯñs cadere dimitti in aliud. ergo ſi
dimiſſus cadit ī aliud pccm̄ illud qḋ ſecundo
ꝑpetratur ordinē hꝫ ad primū ſicut ad meritū
ſꝫ oē tale ē pena peccati. ergo ⁊c. ¶ Itē oē il-
lud ē peccati pena ī quo hō dãnificatur ⁊ ledit̄
⁊ ī qḋ ꝑ illud pccm̄ inducitur. ſꝫ ſupbꝰ eo ipo
ꝙ uult aliū excellere neceſſario cadit ī iuidiaꝫ
qñ uidet aliū ſupare. ſicut. n. dicit aug. ī li. de
ṽa reli. neceſſe hꝫ alij iuidere q̇ ñ uult ab alio
ſupari. ergo uidetur ꝙ̄ꝫ iuidia ſit pena ſupbie
⁊ iuidia abſqꝫ dubio ē peccatū. ergo peccatū ē
pena peccati. ¶ Sꝫ ꝯ̄. Ois pena peccati ē lau
dabilis. nulla culpa eſt laudabil̄. ergo nulla cul
pa eſt pena peccati. maior ꝓbatur. qꝛ oē qḋ iu
ſtū eſt laudabile eſt. ſꝫ ois pena peccati iuſta
eſt ſicut dicit aug. ⁊ habetur ī lit. minor ṽo ꝑ
ſe pꝫ. ¶ Itē ois pena eſt ordinatiua culpe. ⁊ ꝑ
hoc faciens ad uniuerſi decorē. ſꝫ culpa ſubſe
quens nō ordinat culpā ꝑ̄cedentē nec decorat
imo magis deturpat. ergo culpa nō eſt pecca
ti pena. ¶ Itē ſi culpa ſubſeq̄ns eſt pena ꝑ̄ce
dentis. ergo a relatiuis culpa ꝑ̄cedens eſt me
ritū ſeq̄ntis. pari rōe illa culpa q̄ eſt ſubſeq̄ns
eſt meritū alteriꝰ. ⁊ ſic deīceps. ſi ergo nullꝫ
peccatū ꝺꝫ remanere īpunitū. uidet̄ ꝙ hō de-
beat peccare ī etnū. ſi ergo hoc eſt icōueniēs
⁊ idignū pꝫ ꝙ peccatū nō eſt peccati meritꝫ.
ergo nec unū pccm̄ eſt alteriꝰ punitiuū. ¶ Itē
ſi ſeq̄ns pccm̄ punit ꝑ̄cedens. ergo cū deꝰ non
puniat bis ī idipꝫ culpa ſeq̄nti ꝑpetrata culpa
ꝑ̄cedens nō ꝺꝫ puniri. aut ſi punit̄ nō ꝺꝫ tãtū
puniri. ꝙ ſi hoc eſſet uex reportaret q̇s ꝯmo
dū de malicia. ꝙ ſi hoc eſt icōueniens pꝫ ⁊c. ¶
Itē ſi peccatū ē pena peccati ⁊ deꝰ nō punit ꝯ̄
ꝯdignū nūq̄ꝫ peccatū ſeq̄ns eſſet maiꝰ ꝑ̄ceden
ti. ꝙ ſi hoc de plano eſt falſū. quia de minori ꝑ
pccō deuenitur ad maiꝰ planū eſt ꝙ peccatū ñ
ē pena pcc̄i. ¶ Rẏ. ꝺḋ ꝙ abſqꝫ dubio ſicut au
ctoritates ſcōꝝ exp̄ſſe dicunt. tenendū eſt ꝙ
peccatū eſt pena peccati. ſꝫ attendendū eſt ꝙ
circa hoc eſt duplex modus intellīḋi ꝭ ꝙ ma
giſter ī lit. inuit. q̇dã. n. dr̄e uoluerunt ꝙ pec
catū eſt pena peccati. nō tñ̄ eſſentialr̄ ſiue ꝭ id
qḋ eſt ſꝫ rōe eius qḋ ꝯcomitat̄ uel rōe eius qḋ
ꝯſeq̇tur. ſicut pꝫ ꝙ peccatū manifeſtū ex quo

ꝯſ̄git infamia dr̄ eſſe uīdicta peccati occulti:
nō rōe ipiꝰ tranſgreſſiōis ſꝫ rōe īfamie ꝯñtis.
uel peccatū ī quo ē manifeſta ignorãtia eſt pe
na peccati ſupbie. ſic peccatū ꝯ̄ naturaꝫ ⁊ alia
hiꝰ q̄ uocat apo. paſſiōes ignomie. pena ē rōe
ignorãtie non rōne culpe. ⁊ breuiter qōlꝫ pec
catū pōt dici pena peccati ꝑ̄cedentis rōe leſſio
nis quã infert. ⁊ ſic idē dr̄ peccatū ⁊ pena pec
cati. ita tñ̄ ꝙ peccatū dr̄ eſſentialr̄ ⁊ pena pec
cati cãlr̄. ¶ Sꝫ qm̄ ꝭ iſtū modū nō tãtū unꝰꝫ
peccatū poſſet dici pena altiꝰ ſꝫ etiã unū pec-
catū poſſꝫ dici pena ſui cãlr̄ loq̄ndo. qꝛ peccãs
ſeipꝫ ledit. ⁊ iteꝝ ſicut oñſū fuit in ꝑ̄cedētibꝰ
nō tãtū actio iordiata eſt culpa ueꝝ etiã ipa de
formitas q̄ remanet ī aīa. ⁊ ipa aīe deforma-
tio nō modica ē ei pena. Et rurſus ſicut rōes
prime oñdūt quedã ordinatio meriti ⁊ retri-
butōis eſt iter culpã ꝑ̄cedentē ⁊ ſequentē etiã
q̇ꝫtū ad id ꝙ culpe ſunt. Ideo eſt alia opio cui
magis uidet̄ ꝯſentire magr̄. ꝙ peccatū ſeq̄ns
nō tãtū cãlr̄ ſꝫ etiã eſſentialr̄. ut ſic loq̄mur ē
pena peccati ꝑ̄cedētis. ⁊ hoc ꝺḋo ſicut magr̄
dicit ī nullo ſit ꝑ̄iudiciū ṽitati. imo hoc ē ſatis
planū. nã pena duo dicit. ⁊ dicit malū ſiue da-
mnū. ⁊ dicit ordinē ad ꝑ̄cedens meritū. et hec
duo ꝯtingit repire circa ſequēs peccatū. dãni-
ficatio. n. ⁊ nocumentū in ipo eſt ꝭ ꝙ peccatū
eo. n. ē peccatū quo nocet ⁊ magnū malū icur
rit q̇s cū icurrit ī peccatū etiã ſi nihil aliud de
beret hr̄e poſteriꝰ. ordinatōeꝫ ṽo hꝫ ī eo ꝙ ſe
quens. hoc ipo. n. ꝙ hō eſt in pccō dignꝰ eſt
dimitti cadere ī aliud iux̄ illud apoc. ult. ſicut
dr̄ ī glo. Iuſtū ē ut q̇ ī ſordibꝰ eſt ſordeſcat ad
huc. Cōcedēdū ē ergo ſimplr̄ ꝙ pccm̄ pōt eē
pena peccati ut exp̄ſſe dicunt auctoritates ſã
ctoꝝ. ¶ Ad illud ṽo qḋ prio obr̄ ꝙ ois pena
eſt laudabil̄. ꝺḋ ꝙ illa ꝓpō duplr̄ pōt itelli. aut
ꝙ laus attribuat̄ pene ꝭ id qḋ ē. aut ī q̇ꝫtū pe
na. Si attribuat̄ pene ꝭ id qḋ ē ſic ē falſa. mul
te. n. ſūt pene que ſūt paſſiōes ignomie ⁊ nō
ſūt laudabiles ſꝫ uitupabiles. Si aūt attribuat̄
pene ſub rōe pene hoc ē ī q̇ꝫtū eſt ꝑ̄cedētis pec
cati punitiua. ſic ois pena ē laudabil̄ ꝓpt̄ hoc
ꝙ ē ordiata. ⁊ ꝑ eūḋ modū itellīḋa ē hec ꝓpō
ois pena ē iuſta. cū ergo ifert̄ ꝙ peccatū ē iu-
ſtū uel ꝙ ſit laudabile ē ibi ſophiſma ꝭ accñs
quia procedit a laude ordinis ad laudem rei
ordinabilis. hoc autem non ſequitur. quia fre
quenter laus ordīnis extranea eſt ordinabili

maxime cum illud quod ē uitupabile ordinat
ɔuenienter ⁊ laudabilr̄. ¶ Ad illud qᵭ obr̄ ꝙ
oiſ pena ē ordinatiua culpe. vᵭ ꝙ uer̄ ē ꝙ eo
mō ordinat quo mō punit. ⁊ illa q̄ ſimplr̄ eſt
pena ⁊ ſimplr̄ punit eſt ſimpliciter ordinatiua
et illa q̄ ſufficienter punit ſufficienter ordinat
q̄ vō ē pena ꝑ q̇d ⁊ nō punit ſufficiēter ordiat
ſolū ꝑ q̇d. et uer̄ ē illud ꝙ ſic ē q̇dā ordo lau-
dabilis ⁊ lȝ magis manifeſtus pene infernalis
ad culpā. ita q̇dā ordo ē laudabilis lȝ minꝰ ma
nifeſtꝰ peccati ſubſequētis ad peccatū p̄cedēs.
⁊ i hoc ordine laudatur diuina iuſticia q̄ ɔmit
tentē unū peccatū iuſto iudicio ꝑmiſit labi in
aliud. ¶ Ad illud qᵭ obr̄ ꝙ culpa p̄cedēs eſt
meritū ſequētis. vᵭ ꝙ ē meritū ɔgrui ⁊ meri
tū ɔdigni. ⁊ cū dr̄ culpa p̄cedēs ē meritū ſeqn
tis. hoc nō ē q̇ꝫtū ad meritū ɔdigni ſȝ ɔgrui.
q̄ q̇dē ɔgruitas de facili pōt recōpenſari. ſicut
.n. ē ɔgruū ꝙ deꝰ peccāre ꝑmittat labi i aliud
peccatū. ſic etiā ɔgruū ē ut q̇ male uſus ē ui-
ta eā ſibi auferat ⁊ in infernū demergat. ſicut
etiā ɔgruū ē ut dimittat eū cadere i aliud pec
catū. ſic etiā ɔgruūȝ ē ut ſi uelit abſtinere det
ei auxiliū ut in aliā culpam nō corruat. ¶ Ad
illᵭ qᵭ obr̄ ꝙ ds nō punit bis in idipȝ. vᵭ ꝙ
pccm̄ ſequēs nō erat pena in q̄ fieret retribu
tio de ɔdigno ſȝ ſolū de ɔgruo. ⁊ ſicut retri-
butio quā meretur q̇s q̇ꝫtū ad meritū ɔgrui n̄
p̄iudicat ei quā meret̄ quo ad meritū ɔdigni.
dat. n. ds iuſtis bona in p̄nti nō ꝓpter hoc dat
minora in futuro. ſic intelligēdū ē hr̄e i ꝓpoſi
to. ¶ Ad illud qᵭ ultimo obr̄ ꝙ deꝰ nō punit
ē ɔdignū ⁊c. iā pȝ rn̄ſio. hoc. n. intelligitur de
pena q̄ a deo infligitur ꝓprie et de ea q̄ cōtra
pccm̄ precedēs reſpicit meritū ɔdigni. vtrūqȝ
aūt hoꝝ deficit in ꝓpoſito. nā culpa ſequens ꝑ
id qᵭ ē nō ē a deo. culpa etiā ſequēs nō ordi-
natur ad p̄cedēs pccm̄ ꝑ rōeȝ ɔdigni ſȝ ꝑ rōeȝ
ɔgrui. ɔgruit. n. hoc ordini diuine iuſticie ſicut
oſtenſuȝ eſt.

SEcundo q̄ritur utrū paſſiōes anime
ſint pena tm̄ an pena ſimul ⁊ pccā.
Et ꝙ ſint pene et pccā uidetur. Oē
illud ꝑ quo q̇s meretur mortē eternā ē pccm̄.
ſȝ ꝑ paſſionibꝰ aie meretur q̇s mortē eternā
Mat. v. Qui iraſcitur frī ſuo reus ē gehēne
ignis. ergo ſicut ira q̄ ē paſſio aie ē cl̄pa. pari
rōe ⁊ alie paſſiōes aie. ¶ Itē oē id qᵭ directe
repugnat v̄tuti ē culpa. ſȝ ira ⁊ inuidia ⁊ alie
paſſiones aie repugnant v̄tutibꝰ. ergo ⁊c. ¶
Itē oē id qᵭ eſt ɔ̄ rōeȝ rectā ē culpa. ſȝ paſſio
aie q̄ eſt dolor de alieno bono ē ɔ̄ rōeȝ rectaȝ
q̄ de illo iudicat eē gaudēdū. ergo ⁊c. ¶ Iteȝ
illud maxīe tenet rōeȝ culpe qᵭ maxīe ē ipu
gnatiuū gr̄e. ſȝ inuidētia gr̄e frīe maxime re
pugnat gr̄e ſps ſci. ergo cū hec ſit paſſio aie
⁊ pcā. uidet̄ ꝙ paſſiōes aie ſint pccā ¶ Itē ad
hoc ipȝ ē rō aug. de li. lxxxiij. q. arguit. n. ſic.
Ois ꝑturbatio ē paſſio. ſȝ planū eſt ꝙ cupidi
tas ē culpa. ergo pccm̄ ē paſſio ⁊ ecōuerſo. re
dit ergo idē qᵭ priꝰ. ¶ Sȝ ɔ̄. In oi pccō ſicut
uult aug. de li. ar. regnat libido. vbicūqȝ autē
regnat libido ineſt iproba delectatio. ergo oē
pccm̄ inq̇ꝫtū pccm̄ delectat. ſȝ huiuſmodi non
ſunt paſſiōes aie q̄ eā puniūt ⁊ ɔtriſtāt. ergo
uidetur ꝙ nō ſint pccā. ¶ Itē ois culpa actu
alis eſt uolūtaria. ſȝ iſte paſſiones aie nō ſunt
uolūtarie. ergo nō ſunt culpa ſȝ tm̄ pena. ¶
Itē oi culpa uitupamur ſicut uult phūs. ergo
¶ Itē oppoſita ſunt nata eē in eodē gn̄e. ſed
nulla uirtꝰ ē paſſio cū ois uirtꝰ ſit in gn̄e habi
tus. ergo nullū uitiū ſiue pccm̄ ē paſſio. ¶ Itē
in oi pccō ē ɔuerſio ad ɔmutabile bonū. in hꝰ
modi aūt paſſiōibꝰ aie q̄ ſunt inuidia ira triſti
tia potiꝰ ē tediū boni ⁊ auerſio q̄ȝ ɔuerſio. er-
go tales paſſiōes aie nō ſunt culpe. ¶ R. vᵭ
ꝙ ſic magr̄ expſſe dicit in lit. ⁊ ꝓbat ꝑ aucto
ritatē aug. multe ſunt paſſiōes aie q̄ ſunt nō
ſolū penales uer̄ etiā culpabiles ſicut inuidia
⁊ ira. lȝ aūt paſſiōes pccā ſint tn̄ pccā nō ſūt
inq̇ꝫtū paſſiōes ſicut idē aug. dicit ⁊ habetur i
lit. Ois aūt paſſio inq̇ꝫtū ipaȝ aliq̇s patitur n̄
ē pccm̄. ſȝ huiuſmōi paſſiōes pccā ſunt rōne
inordinatōis uolūtatis ɔīūcte uel añcedenter
vel ɔñter ꝓpter qᵭ notādū ē ꝙ q̄dā ē paſſio
illata ab extrinſeco ⁊ circa hanc nō ɔſiſtit me
ritū nec demeritū niſi inq̇ꝫtū a uolūtate reſpu
itur uel acceptatur. vñ occidi ꝑ xp̄o nō ē me-
ritoriū niſi inq̇ꝫtū uolitū ē ab eo q̄ occiditur.
vñ ꝓprie loquēdo in talibꝰ paſſiōibꝰ n̄ ē paſſio
meritoria ſȝ ſufferētia paſſiōis. Eſt ⁊ alia paſ
ſio q̄ ortū hȝ ab intriſeco. ⁊ hec duplr̄ poteſt
oriri. q̇ꝛ q̄dā oritur ex corruptōe nature. q̄dā
vō ex ɔuerſiōe uolūtatis libere. ⁊ illa q̄ oritur
ex corruptione nature in duplici differentia ē
quoniam natura corrupta eſt ⁊ uitioſa corru-
ptione per concupiſcentiam ⁊ corrupta eſt cor
ruptione penali per mortalitatē inflictam. ille

d

ergo paſſiones que oriuntur ex corruptione
nature ut ē corrupta penali corruptōe tenent
rōez pene tm̄ ut fames ⁊ ſitis. Ille uero q̄ ori
untur ab ipa ut ē corrupta corruptiōe uitioſa
nō tm̄ hn̄t rōem pene ſꝫ etiā culpe. ſicut ſunt
inordinate affectiōes aīe q̄ ɔſ̄gunt ex morbo
ɔcupie. ⁊ tales ſunt paſſiōes ire ⁊ iuidie ⁊ ɔſi-
miles. Ꝭ aūt ꝙ huiuſmodi paſſiōes oriunt̄ ex
ɔuerſione volūtatis ad aliqđ bonū amabile.
ſic Ꝭ ꝙ uoluntas hꝫ ɔuerti dupl̄r paſſiones hꝰ
ſunt in duplici gn̄e. uolūtas. n. aliqn̄ ɔuertitur
ad bonū ſimpl̄r. ⁊ tūc deteſtatur ⁊ odit qđ ad-
uerſatur illi bono utpote pccm̄. et hoc mō paſ
ſiones inde ſurgentes ſunt iuſte ⁊ meritorie.
Cōuertitur etiā uolūtas ad bonū ꝓpriū et ad
bonū ut nūc. ⁊ tunc paſſiōes q̄ inde ɔſurgunt
ſunt culpabiles ⁊ male ſicut ⁊ uoluntas a qua
oriuntur. ſꝫ non hn̄t plenā rōnez mali ⁊ culpe
niſi qn̄ in uolūtate ɔſūmātur utpote cū aliq̄s
uult iraſci ⁊ inuidere ⁊ etiā ɔtriſtari. Et ſic pꝫ
ꝙ huiuſmōi paſſiones aīe pccā ſunt ⁊ inq̄ꝫtuꝫ
oriuntur ex corruptōe ɔcupie ⁊ inq̄ꝫtū ortum
hn̄t ex inordinato amore uoluntatis delibera
tiue. Concedēde ſunt ergo rōes oſ̄dentes ali
quas paſſiones aīe eē pccā. ¶ Ad illud uero
qđ primo obr̄ ꝙ libido regnat in oī pccō. dō
ꝙ uerꝫ ē Ꝭ ꝙ libido dr̄ iproba uoluntas ſꝫ nō
opꝫ Ꝭ ꝙ libido dr̄ imoderata delectatio. nihi-
lominꝰ tn̄ pōt dici ꝙ ⁊ in iſtis peccatis repitur
libido reſpectu ꝓprij motiui. nā inuidus dele-
ctat̄ in boni ſingularitate. ⁊ iracūdus delectat̄
in adeptōe uindicte. imo qđ plus ē ſicut uir iu
ſtus ex rectitudine uolūtatis delectatur dolen
do de malo culpe. ſic etiā inidus q̄ꝫdā refectio
nē inuenit in dolēdo de aliena ꝓſpitate. ita ꝙ
delectatio ē de uno ⁊ triſticia ē de altero. quē-
admodū. n. aliq̄s dū amiſit illud qđ multū di-
lexit uehemēter triſtatur. ⁊ magna ē illi ɔſo-
latio poſſe triſtari ⁊ ibi ſolū inuenit q̄etem in
fletu ⁊ dolore. ſicut aug. in q̄rto ɔfeſ. dicit de
ſe. ſic inuidus in dolēdo de bono alieno. ⁊ illa
paſſio inuenit q̄ꝫdā delectatōez in eo ꝙ placꝫ
ſibi de bono alieno ɔtabeſcere. Illa tn̄ de-
lectatio multū ē reſpſa amaritudine. ¶ Ad il
lud qđ obr̄ ꝙ paſſiones ſunt inuoluntarie. dō
ꝙ inuoluntariū dr̄ dupl̄r ſicut ⁊ uoluntarium.
vno mō dr̄ uoluntariū cuiꝰ principiū ē uolūtas
Alio mō dr̄ uolūtariū qđ ɔcomitatur uolūtas
Et Ꝭ hunc duplicē modū dupl̄r dr̄ inuolūtariū

Uno mō ut dicatur inuoluntariū quod non ē
in uoluntate efficiente. Alio mō ut dicatur in
uolūtariū qđ nō fit cū uoluntate ɔcomitante.
Primo ergo mō accipiendo iuolūtariū ſic ueri
tatem hꝫ de paſſionibꝰ q̄ fiunt ab extrinſeco
qꝛ eoꝝ principiū eſt ex̄. volūtariū aūt ē cuius
principiū ē in ipo. nō aūt veritatē hꝫ de paſſi-
onibꝰ q̄ ſunt ab intrinſeco ſicut priꝰ oſ̄ſum ē
imo pn̄t eē uoluntarie nō ſolū ſicut a uolunta
te ɔcomitante. imo ſicut a uoluntate cāte dū
diligit aliq̄d inordinate. ¶ Ad illud qđ obr̄ ꝙ
paſſionibus nō laudamur nec uitupamur. dō
ꝙ hoc uerꝫ ē p ſe loquendo. ꝓut tn̄ radicē hn̄t
ex voluntate ⁊ uoluntas ɔcomitatur eis ⁊ lau
dari poſſumus ⁊ uitupari ſicut prius oſ̄ſum ē
ideo rō illa non ɔcludit ꝙ huiuſmodi paſſio-
nes nō ſint pccā. ſꝫ ꝙ peccata nō ſint inq̄ꝫtuꝫ
eis patimur. ¶ Ad illud qđ obr̄ ꝙ nulla v̄tꝰ
ē paſſio. iaꝫ pꝫ rn̄ſio. nā aliqua v̄tus poteſt ɔ̄
paſſiōes ɔſiſtere ſicut patientia fortitudo ꝓut
ille efficiuntur paſſiones uoluntarie. ſic ⁊ in ꝓ
poſito intelligendū eſt eē. nihilominꝰ tn̄ pōt di
ci ꝙ q̄ꝫuis paſſio nō ſit uirtus niſi ex actu uo
luntatis ſimilis quo exn̄tis. pōt tn̄ aliqua paſ
ſio inq̄ꝫtū egredit̄ a natura uitiata ⁊ corrupta
eſſe pccm̄. nec valet illa ratio cū plura exigāt̄
ad ɔplendū bonū q̄ꝫ ad ɔmittendū malū. ¶
Ad ultimū iā pꝫ rn̄ſio. nā ille paſſiones oriūt̄
ex ɔuerſione uoluntatis ad ɔmutabile bonū.
⁊ ideo pccā ſunt. nunq̄ꝫ. n. q̄s inuideret alicui
niſi nimis amaret ꝓpriū bonū. et ut ult̄ dam.
ira eſt uindex leſe ɔcupie. imo gn̄alr̄ ſic oſ̄dit
aug. i. xiiij. de ci. dei. oēs huiuſmodi paſſiōes
ortum habent ex amore.

Onſequēter q̄ritur de ɔpatōe pene
ad culpā Ꝭ inſepabilitatē. Et ɔ̄ hoc
queruntur duo. ¶ Primo q̄ritur utꝝ
ɔtingat in aliquo ponere culpā ſine pena ſub
ſequēte. ¶ Secūdo q̄ritur utrū ɔtingat i ali
quo repire penā ſine merito p̄cedētis culpe.

Irca primū ſic ꝓceditur ⁊ q̄ritur utꝝ
ɔtingat in aliquo ponere culpā ſine
pena ſubſequēte. ¶ Et ꝙ ſic uidetur
Eccle. v. Altiſſimꝰ ē patiens redditor. ſꝫ pa-
tiēs nō ſtati uindicat irā ſuā ſꝫ uſq̄ꝫ in tp̄s ex
pectat. ergo uidetur ꝙ d̄s pccōrem nō ſtatim
puniat. ergo ɔtingit in aliquo eē culpā ſine
pena. ¶ Itē ꝓnior ē d̄s ad mifendū q̄ꝫ ad ɔ̄-
dēnādū. ſꝫ meritū nō hꝫ ſtatim ɔiunctū p̄miū

ergo uidetur ſimiliter ꝙ culpa non ſtatim ha
beat iunctā penā. ergo ⁊c. ¶ Itē pena ut dicit
aug. ē labor inuolūtari⁹. ſꝫ ipſis pccōrib⁹ i hac
uita multa pſpera pueniunt. ⁊ plures ſunt qui
adeo in malo letantur ꝙ dolorē non ſentiūt.
ergo uidetur ꝙ ponere ſit peccatū abſq̄ꝫ pe
na ſaltē ad tp̄s. ¶ Itē ſi ſtatim peccator cum
peccat punitur aut punitur ſufficiēter. aut non
ſufficiēter. Si ſufficiēter. ergo nō deberet am
plius in inferno puniri. Si nō ſufficiēter. ergo
aliq̄d de culpa ad tp̄s remanet ipunita. Sꝫ q̄
rōe aliq̄d remanet ipunitū eadē rōe ⁊ totum.
ergo uidetur ꝙ pccm̄ poſſit ſaltē ad tp̄s ſepa
rari a pena. ¶ Itē multo miſicordior ē de⁹ ⁊
benignior q̄ꝫ ſit aliq̄s homo. ſed ad laudē be
nignitatis humane ſpectat ut in nullo uindicet
iniuriā ſibi factā. ergo multo forti⁹ hoc decet
facere deū. ergo uidetur ꝙ ſaltē ad tp̄s debe
at reliquere pccm̄ impunitū. ¶ Sꝫ ꝯ. Aug. i.
ꝯfeſ. Iuſſiſti dn̄e ⁊ ſic ē ut pena ſua ſibi ſit oīs
inordinat⁹ aīus. ſi ergo ad culpā oīo ſequitur
animi deordinatio. neceſſario ergo ad culpaꝫ
ſeq̄tur aliqua punitio ¶ Itē ubicūq̄ꝫ ē peccatū
ē priuatio mōi ſpēi ⁊ ordinis. ubicūq̄ꝫ aūt hoc
eſt ibi ē dānificatio. ubicunq̄ꝫ aūt ē dānificatio
merito culpe ibi ē iuſta punitio. ergo ipoſſibi
le ē culpā in aliquo eē abſq̄ꝫ pena. ¶ Itē qui
cunq̄ꝫ inordinate ꝯuertitur ad bonuꝫ ut nunc
auertitur a bono ſimplr̄. ⁊ q̄cūq̄ꝫ acquirit car
nalē delectationē perdit ſpūalē ꝯſolationē. ſꝫ
perdere ſpūalē ꝯſolationē ad quā aīa nata eſt
⁊ amittere deū qui eſt oīo bonū aīe hoc ē ma
ximū dānū ⁊ penā incurrere. ergo uidetur ꝙ
nunq̄ꝫ peccatū ꝯmittitur abſq̄ꝫ pena. ¶ Iteꝫ
uniuerſū tōo dicitur eē ualde bonū q̄ꝛ optime
ordinatū. ſꝫ in eo qō eſt optime ordinatū nō
pōt eſſe ordinis corruptio neq̄ꝫ ſimplr̄ nec ad
tp̄s. ſꝫ peccatū abſq̄ꝫ pena ē inordinatū. ergo
ipoſſibile ē ad momētū peccatū eſſe impunitū
¶ Itē ad iuſticie pfectōeꝫ ſpectat ſupare iniu
ſticiā ſicut ad ſapie pfcōeꝫ ſpectat uincere ma
liciā ut dr̄ ſap. viij. Sapia uincit maliciā. ſꝫ q̄ꝛ
ſapia uincit maliciā ipoſſibile ē aliquod malū
eſſe quod diuina ſapia nō ſtatim ordinet ⁊ ex
inde bonū aliquod eliciat. ergo cū iuſticia dei
ſimiliter oēm ſupet iniuſticiā ipoſſibile ē aliq̄ꝫ
culpā ꝯmitti q̄n ſtatim ad eā nō ſequatur ali
qua pena. ¶ Rꝫ. dō ꝙ ipoſſibile eſt culpaꝫ in
aliquo eē quin ad eā ſequatur pena iſepabilr̄.

Et rō huius pōt ſumi ex pfcōe diuine eq̄tatis
⁊ ex pulchritudine uniuerſitatis ⁊ ex inordi
natōe culpe ⁊ ex ꝯditōe peccantis nature. Ex
pfcōe diuine equitatis rō ſumitur ſic. Tante
.n. eq̄tatis eſt de⁹ q̄ ē iudex oīuꝫ ut nō patiatur
dedecus peccati ad modicū eē ſine decore iu
ſticie. oī. n. mō ↄꝫ iuſticia iniuſticiā ſuperare.
Ex pulchritudine uniuerſitatis rō ſumitur.
Vniuerſū. n. ex ordine pulchritudinē habet. et
talis eſt illa pulchritudo qualeꝫ decuit fieri ad
oſtenſionē ſūme ſapie. ⁊ iō nullo mō fedari pōt
ac per hoc neq̄ꝫ ad momentū eē in ea aliq̄d in
ordinatū. ⁊ ita nec peccatū a pena ſeparatū.
Ex corruptōe culpe rō ſumitur. nūq̄ꝫ. n. culpa
ꝯmittitur q̄n modus ſpēs ⁊ ordo ꝯ actōeꝫ vo
luntatis priuetur. et dū uoluntas ſe uolūtarie
in actu ſuo deordinat ſemetipaꝫ incuruat. et
dū incuruatur modo ſpecie ⁊ ordine priuatur
q̄ꝫtū ad habilitatē ad bonū. talis aūt priuatio
magna ē in ipa aīa dānificatio ⁊ leſio. ⁊ ideo
dicit aug. in quodam ſermone de inocētibus.
Nemo hꝫ iniuſtū lucrū ſine iuſto dāno. vbi lu
crū ibi dānū. lucrū in archa ⁊ damnū in ꝯſcia.
tulit ueſtē ⁊ pdidit fidē. acq̄rit pecuniā ⁊ perdi
dit iuſticiā. Ex ꝯditione peccātis rō ſumitur
quia uoluntas rōalis que eſt cauſa peccati q̄ſi
media eſt inter ſenſibilitatē ⁊ ſyndereſiꝫ. me
dia eſt etiā inter deū ⁊ alias creaturas. ⁊ cuꝫ ſe
ꝯuertit ad hec inferiora ab eo recedit q̄ ſurſū
eſt. et dū acquirit paruū bonū amittit magnū
bonū. quia dū acquirit bonum ut nunc amittit
bonū ſimplr̄. et que erat media facit ſeipaꝫ in
fimā. ſimiliter cū peccando ꝯcordat cū ſenſua
litate diſcordat cū ſyndereſi. ⁊ dū etiā cū ſyn
dereſi diſcordat incurrit ex illa repugnantia
remorſuꝫ quendā ⁊ afflictionē internā. et ita
dū peccat perdit magnū bonū. perdit honorē
propriū. perdit ſolaciū ⁊ incurrit remorſum.
Et ſic patet ꝙ ad culpaꝫ inſepabiliter ſequitur
pena ſiue dicatur pena quedā dānificatio. ſiue
dicatur pena afflictio. ſiue inuoluntaria paſſio
Sed pena que eſt dānificatio ſemp ſequitur ⁊
actu ⁊ habitu. quia nunq̄ꝫ eſt hō in culpa quin
ſemp ſit in dāno. afflictio vō ſiue remorſio ſe
quitur ſaltē in habitu q̄uis ppter delectationē
itēſā uel incōſideratōeꝫ ſiue diſtractōeꝫ animi
non ſentiatur. Et ex hoc pꝫ qualiter peccatū
claudit in ſe penā ⁊ qualiter peccatuꝫ pōt dici
pena peccati ⁊ etiā pena ſuiipius. F. n. diuerſā

ↄparationē volūtatis peccantis ad ſynderesiȝ
ꝛ ſenſualitatē idipȝ ꝛ hȝ rōem peccati ꝛ habȝ
rōeȝ pene ſicut oñſū ē. Cōcedende ſunt ergo
rōes ꝙ pena ↄſeqtur culpā iſepabilr̄. ¶ Ad
illud ergo qd̓ primo obr̄ in ↄ̄riū ꝙ altiſſim᷒ ē
patiēs redditoꝝ. vd̓ ꝙ duplr̄ ē loq de pena. ſ.
q̄ꝫtū ad ſtatū ichoatōis ꝛ q̄ꝫtū ad ſtatū ↄſūma
tōis. ꝛ primo mō punitur hō remediabilr̄. ſo
irremediabilr̄. penā igitur ꝑ ſtatū inchatōis et
remedibilitatis ſtatim infert de᷒. qꝛ hoc decet
ſuā iuſticiā. ſm ſtatū uero ↄſūmatiōis ꝛ irre-
mediabilitatis differt. hoc. n. decet ſuam beni
gnitateȝ ꝛ patiētiā ꝑ c᷒ diuitias nos ſpectat ad
pñiaȝ. ¶ Ad illud qd̓ obr̄ ꝙ de᷒ ñ ſtatiȝ remu
nerat. vd̓ ꝙ ſicut i pena magnitudo afflictōis
differtur ꝛ interior afflictio ꝛ remorſio pcc̄m
ↄcoitatur. ſic ꝛ i bñfactis multitudo dulcedinis
abſcōditur bñfaciētib᷒. nihilomin᷒ tñ aliq̄ pri-
micie ſpūs deguſtantur. ꝛ in oī bono ope que
dam iocunditas ↄſcie ꝛ tranq̄llitas bñ opanti
ↄceditur que ē ſicut fruct᷒ ꝛ remuneratio opis
illi᷒. ꝛ hoc ē qd̓ dicit aplus. Laborantē agrico
lā opȝ primo de fructib᷒ edere. ¶ Ad illo qd̓
obr̄ ꝙ pena ē paſſio inuoluntaria ꝛ afflictiua
iā pȝ rñſio ex his q̄ dicta ſunt. nā ibi ē ꝛ dāni
ficatio ꝛ afflictio q̄ꝫuis nō ſemp ſentiatur. ¶
Ad illud qd̓ obr̄ ꝙ de᷒ punit ſufficienter aut ñ
vd̓ ꝙ punire ſufficiēter hoc eſt duplr̄. aut ꝑ ꝙ
ↄpetit ſtatui in pñti. ergo punitur culpa ſuffi-
cienter. ſȝ hoc nō ſimplr̄ ſed ꝓut ↄpetit ſtatui
pñti. ꝛ ideo i tali punitōe ſaluatur debit᷒ ordo
ꝛ nihilomin᷒ poſt egreſſuȝ aīe a corpe oȝ fieri
pene accumulatio. nec remanet in pñti neqȝ i
in futuro aliq̄d ipunitū ſȝ totū punitur. ſȝ etiā
plus ꝛ min᷒ ꝑ ꝙ exigit tps ꝛ locus. ¶ Ad illō
qd̓ obr̄ ꝙ hō benign᷒ totū ↄdonat. vd̓ ꝙ nō ē
ſimile ꝓ eo ꝙ cū de᷒ ſit ipa iuſticia ſi ꝓpriaȝ
offenſaȝ dimitteret ipunitā iniuriā faceret ipſi
iuſticie. nō ſic aūt ē de hoīe. primo cū ipſe ſit
ultim᷒ iudex ei reſeruantur oīa punienda. ne ꝫ
qd̓ ipe dimittit ipunitū ali᷒ punire non pōt. nō
ſic aūt ē de hoīe q̄ hȝ aliū ſupiorē iudicē. ꝛ qd̓
ipſe non punit quaſi ad deum remittit.

SEcundo queritur vtruȝ pena poſſit
eſſe i aliquo ſine culpa p̄cedēte. ¶ Et
ꝙ non uidetur. Primo auctoritate
Hiero. ait. n. ſic. Quicquid patimur pccā no
ſtra meruerūt. ¶ Itē Greg. in q̄daȝ collecta.
Nulla eis nocebit aduerſitas ſi nulla eis dñet

iniq̄tas. ergo ſi nō p̄ceſſit dñiuȝ culpe uidet
ꝙ nullo mō ſeq̄ poſſit ſupplicū pene. ¶ Itē
Aug᷒. in primo retractationū. Mors ꝛ uita a
dño deo ē. ſȝ uita ut a donāte. ꝛ mors ut a ui
dicante. Si ergo mors eſt a deo ut a uindicā-
te pari rōe ꝛ oīs alia pena. ſȝ oīs uindicta re-
ſpicit meritū culpe p̄cedētis. ergo uidetur ꝙ i
nullo ſit aliqua pena q̄n i ipo fuerit culpa illi᷒
pene meritoria. ¶ Itē pena q̄ꝫtū ē de ſe dicit
aliquod malū. Diuiditur. n. malū i malū pene
ꝛ malū culpe. ergo ſicut malū culpe dicit pri-
uationē alic᷒ boni ꝛ alic᷒ ordinis. ita etiā ꝛ ma
lū pene. ergo ſicut malū culpe indiget ordina
ri ita ꝛ malū pene. ſȝ ſicut malū culpe ordinat
ꝑ ſequens malū pene. ſic malū pene ꝑ alteri᷒
malū culpe. ergo ſicut culpa nō pōt eē ſine pe
na ſic neqȝ pena ſine culpa ¶ Itē oīs punitio
ꝑ ꝙ huiuſmōi ē effectus diuine iuſticie. iuſticia
aūt ꝑ ꝙ huiuſmōi ↄſiderat exigētiā meritoꝝ.
nullū aūt eſt meritū pene niſi peccatū. ergo im
poſſibile ē aliquē puniri niſi in eo ꝑ qd̓ p̄ceſſe
rit macula peccati. ¶ Sed ↄ̄. Job. xvij. Non
peccaui ꝛ i amaritudinib᷒ moratur oculus me
us. Et ſilr̄ Job. vj. Utinā appenderētur pccā
mea q̄b᷒ irā merui ꝛ calamitas quā patior in
ſtatera. quaſi arena maris hec grauior appet.
ergo uidetur ꝙ pene q̄ fuerunt in Iob nō fue-
rūt merita p̄cedētiū pccōꝝ. ¶ Itē Jo. ix. Quis
peccauit hic aut parentes ei᷒ ut cec᷒ naſceret.
ibi dicitur. Neqȝ hic peccauit nec parentes ei᷒
Et exponit aug. ꝙ hoc nō dicitur qꝛ nō pec-
cauerunt ſȝ qꝛ cecitas nō erat pena peccati. er
go idē qd̓ pri᷒. ¶ Itē ꝓ pccō originali nō me
retur q̄s niſi ſemel mori. ꝛ Lazar᷒ nō tm̄ ſemel
fuit mortuus ſȝ bis. ergo uidetur ꝙ aut mors
prima aut ſcda fuerit ei abſqȝ merito peccati in
flicta. ¶ Itē tota die uidem᷒ ꝙ impi᷒ affligit
iuſtū. Et de hoc etiā ꝓpheta ↄq̄ritur Abacuc
i. Quare taces ↄculcāte impio iuſtiorē ſe. Sed
nō eēt iuſta q̄rela ꝓphete ſi iuſtus ꝓ peccatis
ſuis puniretur. ergo uidetur ꝙ multe pene in
fligantur q̄ nō infliguntur merito peccatoruȝ
¶ Itē xp̄s fuit a iudeis interfect᷒. ꝛ planū eſt
ꝙ in ipo nullū fuit oīo peccatū. ꝛ mors illa pe
na fuit. hoc ↄſtat. ergo uidetur ꝙ pena poſſit
eē abſqȝ culpa p̄ambula. ¶ R̷ vd̓ ꝙ malū pe
ne duplr̄ pōt ordinari. vno mō ad malū culpe
qd̓ puniēdo ordinat. Alio mō in ↄpatione ad
bonū qd̓ de᷒ inde elicit ex illa pena. dico ergo

ꝗ ſi aliqua pena infligať cuius ordinatio prin
cipalr̄ ꝯſiſtat in ꝯpatōe ad malū qđ neceſſario
reqͥrit maluȝ culpe p̄ceſſiſſe. nec tm̄ p̄ceſſiſſe
ſȝ aliquo mō ꝯcomitari iſepabilr̄. pena.n. aut
ē directe ordinata ad puniēduȝ. aut ē ordinata
principalr̄ ad malū excludēdū. primo mō ē pe
na iſernalis. ⁊ ƀo mō ē pena purgatorij. ⁊ pri
mo mō reqͥrit pena p̄ntiā culpe ƀ deformita-
tē ⁊ maculā. ƀo mō nō reqͥrit culpe p̄ntiā ſȝ re
atū ⁊ ſeqlā. Si autē pena infligitur principalr̄
ꝑpter ordinē quē hȝ ad bonū qđ inde elicitur
aut ergo ꝑpter bonū ꝓpriū. aut ꝑpter bonum
alienū. ſi ꝑpter bonū ꝓpriū ſic reqͥrit ꝗ i ſub
iecto illo aliqñ fuerit culpa ⁊ ꝗ poſſit eē de fu
turo. Si autē ꝑpť bonū alienū ſic ſufficit pene
ut fuerit culpa in alio q̄ȝ in eo qui punitur. in
eo.ſ. ꝑ quo pena illa ſuſtinetur. ꝑ quē modū
fuit in xp̄o cuius mors ⁊ paſſio ordinata erat
ad redimēdū gen⁹ hūanū ⁊ liberandū ⁊ repan
dū a lapſu in quē ceciderat ex pccō primi pa
rētis. Et ſic pȝ ꝗ oīs pena aliquo mō reſpicit
culpā. ſȝ q̄dā ut p̄ntē in ſe utpote pena infer
nalis. q̄dā ut p̄teritā in ſe ſȝ p̄ntē in reatu et
ſeqla ſicut pena purgatoria. q̄dā ṽo ſolū ut p̄
teritā. ⁊ hoc i eo q̇ punitur. ⁊ ſic omnis pena
iuſtoꝝ xp̄o excepto. q̄dā ṽo reſpicit culpā nō
in ſe ſȝ in alio ſicut pȝ i xp̄o. Cū ergo q̄ritur
utrū oīs pena ſit cauſata a culpa. dō ē ꝗ ſi in
telligatur de cā meritoria de ꝯdigno ſic nō hȝ
ṽitatē. ſi aūt intelligatur de cā ſine qua nō ſic
aliquo mō ṽitatē hȝ. nulla.n. eēt pena in hoīe
niſi p̄ceſſiſſȝ culpa. Et ꝑ hoc pȝ rñſio ad.q.ꝓ
poſitā qua.ſ. q̄ritur utrū pena poſſit eē in ali-
quo ſine cl̄pa p̄cedēte. ſiue q̇ q̄ritur utꝝ pena
poſſit ſepari a culpa. ꝯcedendū ē.n. ꝗ ſic ꝑpť
ordinatōeȝ quā hȝ ad bonū poſteri⁹ qđ ex ea
elicitur. ¶ Ad illud ergo qđ obꝛ̄ de hiero.
dō ꝗ hiero. nō accipit ibi mereri ꝑ merito cō
digni ſȝ poti⁹ ꝑ merito ꝯgrui qđ q̇dē eſt ſicut
diſpō̄ p̄ambula. ⁊ ueꝝ ē ſicut dictū ē ꝗ niſi fu
iſſȝ in nobis pccm̄ originale in nobis nō eſſet
ꝯcta penalitas vñ eēt aliq̄ afflictio pene ⁊ qđ
in xp̄o fuit ſolūmō uoluntarie. ¶ Ad illud qđ
obꝛ̄ de Greg. dō ꝗ faciēda ē uis in hoc ꝗ di
cit nulla nocebit aduerſitas. nō aduerſitas q̇ ñ
infligitur hoī exigēte merito p̄cedētis peccati
nō ē ad ei⁹ nocumētū ſȝ poti⁹ ad ei⁹ ꝓfectū iuxͣ
illud apl̄i. Diligētib⁹ deū oīa coo. i bo. ¶ Ad
illud qđ obꝛ̄ ꝗ mors ē a deo uindicante ⁊ ita

alie pene. dō ꝗ i oꝑe iuſticie ſe multū imiſcet
op⁹ miſ̄icordie. ⁊ iō q̄uis prima diſpō̄ ad pe-
nā fuerit uindicta. multe tñ pene ꝯſequuntur
ad illā diſpōnē que poti⁹ ſunt b̄n̄ficia diuīe mi
ſ̄icordie ⁊ diuine uiſitatōes q̄ȝ ſint inſtr̄m ire.
cū ergo dr̄ ꝗ mors ē a deo uindicāte. hoc itel
ligitur de ip̄a neceſſitate moriendi. ſȝ ex hoc
nō ſeqͥtur ꝗ oīs alia pena ſit ad uindictā. imo
ſicut tactū ē pōt eē a dei miſ̄icordia q̇ erudit ⁊
flagellat oēȝ filiū quē r̄cipit. ſic.n. ꝯpetit p̄nti
ſtatui. ¶ Ad illud qđ obꝛ̄ ꝗ pena ordinatur
ad culpā ſicut ecōuerſo. dō ꝗ nō ē ſilr̄. culpa
.n. hȝ ordinari duplr̄ ſicut dictū eſt nō ſolū ad
pri⁹ ſȝ etiā ad poſteri⁹. peccatū aūt ƀ ꝗ huiuſ-
modi ordinari hȝ ſolū ad poſteri⁹.ſ. ad penā.
⁊ iō culpa ſemꝑ dicit inordinatōeȝ niſi p̄ntialr̄
adſit pena. pena ṽo ꝑpť ordinatōeȝ ad poſte-
rius bonū ordinata ⁊ utilis eē pōt etiā ſi nulla
ſit culpa in eo q̇ punitur illi⁹ pene meritoria.
illud.n. malū recōpenſatur ꝑ mai⁹ bonū quod
inde elicitur. ſicut pȝ in ceco nato ⁊ in Job ⁊ i
lazaro ⁊ in quolȝ uiro iuſto. quot aūt bona in-
de eliciātur inuenietur determiātū in q̄rto. vi.
xv. ¶ Ad illō quod ultimo q̄ritur iā pȝ rñſio
qꝛ ⁊ ſi punitio ē a diuina iuſticia nihilomin⁹ tñ
ꝑ̄mū ē a diuia miſ̄icordia. ſicut.n. uult aug.
in quodā ƀmone quē facit de flagellatōe pha
raonis. Cū de⁹ imittebat pharaoni flagella im
pēdebat miſ̄icordie b̄n̄ficia. qꝛ cor eiuſdeȝ ad
ꝯuerſionē excitabat. cuȝ ṽo ſubtrahebat hoc
erat ex rigore iuſticie q̇ ꝑpter ip̄ius pharaōis
pccā cū illa flagella ſubtrahebat ipȝ obdura-
ri ſinebat. ⁊ ꝓ tāto ſcriptura dicit ꝗ cor ei⁹ in
durabat.

Conſequēter q̄ritur de ꝯpatōe pene
ad diuīe iuſticie eq̇tatē. Et circa hoc
q̄runtur duo. ¶ Primo q̄ritur utrū
aliq̄ pena ſit a deo. ¶ Secūdo dato ꝗ ſic q̄ri
tur utrū oīs pena ſit ab ip̄o.

Queritur ergo utrū aliqua pena ſit a
deo. ¶ Et ꝗ nō uidetur. Sap. i. De⁹
mortē ñ fec. ergo ſi mors int̄ oēs pe
nas ē maxīe manifeſtatiua diuīe iuſticie. ⁊ hec
ñ ē a deo. uidet̄ ergo ꝗ nulla pena ſit ab ipſo
¶ Itē aug. ſup illū locū p̄s. Deduc me dñe in
iuſticia tua. Cū punit malos de⁹ nō ſuū maluȝ
eis infert ſȝ ſuis malis eos relinq̇t. ergo uide
tur ꝗ nulla pena ƀ id quod ē a deo ſit. ¶ Itē
pena eſt malū repugnās nature. ſed conditor

nature nil facit ꝯ naturā ſicut uult aug. ergo uidetur ꝙ nulla pena ſit a deo. ¶ Itē omnis pena inducit priuatōes alicu⁹ boni. ⁊ priuatio boni dicit boni defectū. ſʒ defectus non habet cām efficientē ſed deficientē. ſi ergo deus nullius eſt cā deficiens nullus defectus pōt eē ab eo. ergo neqȝ pena aliqua. ¶ Itē ſicut maluʒ culpe priuat bonā diſpōnē uolūtatis ſic maluʒ pene priuat bonā diſpōnē nature. ſed ita eſt a deo natura ſicut uoluntas et ita conſeruatio nature ſicut conſeruatio uoluntatis. Si ergo mala diſpoſitio volūtatis a deo nō ē pari rōe nec mala diſpoſitio nature. ergo ſicut nō eſt a deo culpa ita nō ē a deo pena ¶ Itē ſicut i do ē ſūma bonitas q̄ꜩtū ad rectitudinē uoluntatis que ē iuſticia. ſic in deo eſt ſūma bonitas q̄ꜩtū ad ꝯpletōeʒ ⁊ pfcōeʒ nature. ſʒ deus qꝛ ſūme bonus ē ⁊ ſūme iuſtus nō pōt facere aliquod malū ſiue aliq̄ȝ iniuſticiā ſiue peccatū. ergo pi rōe cū ſit ſūme bonus per naturaʒ nō poterit ab eo egredi malū quod ſit in nocumētū nature. ergo ſicut ab ipo nō exit malum culpe ſic neqȝ malū pene. ¶ Sʒ ꝯ. yſa. xlv. Ego dn̄s formās lucē ⁊ creans tenebras faciens pacē ⁊ creans malū. ſed hoc non intelligitur de malo culpe. ergo neceſſe ē ꝙ habeat ueritatē de aliquo malo pene ¶ Item expreſſius dr̄. Deu. xxxij. Ego occidā ⁊ ego uiuere faciā pcutiaʒ ⁊ ego ſanabo. ſed occiſio ⁊ pcuſſio ē pena. ergo ⁊c. ¶ Iteʒ adhuc magis expſſe Eccle. ix. Bona ⁊ mala vita ⁊ mors paupertas ⁊ honeſtas a deo ſunt. ſʒ huiuſmodi ſunt pene. ergo ⁊c. ¶ Itē adhuc expſſi⁹ ī nouo te. Mat. xxv. Ite maledicti in ignē eternū. ſed ab illo principalr̄ eſt pena q̄ iudicat ſn̄iaʒ. ſed hic eſt deus. ergo ⁊c. ¶ Itē aug. in li. de li. ar. Deus ē auctor mali quod patimur. ſed hoc ē malū pene ut ibidē dicit. ergo aliqua pena ē a deo. ¶ Itē ſicut act⁹ diuine miſericordie ē parcere ita act⁹ diuīe iuſticie ē punire. ergo ſicut peccati remiſſio ⁊ indulgētia ē a diuina miſericordia. ita peccati punitio ē a diuina iuſticia. ergo aliqua pena ē a deo tanq̄ȝ a cā. ¶ R̄. dō ꝙ pena plus dicit q̄ȝ malū. malū. n. iportat abſentiam ſiue defectū boni vbi dʒ eē. pena uero iportat ordinē ad ipʒ meritū pene ⁊ ſimul cū hoc diſpōnē aliq̄ȝ ſignificat ꝯ ipm punibile. qm̄ ergo tā ordo q̄ȝ diſpō rei dr̄ eē a deo ſicut a principio hinc eſt ꝙ rōabilr̄ ꝯceditur ꝙ pena ſit a deo de illa potiſſime que iportat ordinē fundatuʒ ſuper realē diſpōnē. ⁊ qm̄ dicit aliquo mō ordinē precedentē. ⁊ culpa precedens non eſt ex ꝯſtitutōe nature ſed potius ex uolūtatis inordinatōe. hinc eſt ꝙ ⁊ſi pena dicatur a deo. nō tn̄ dr̄ a deo faciente ſed a deo uindicāte. Cōcedendū eſt ergo aliquas penas a deo eē ſicut oñdunt rōnes ad hoc inducte pro eo ꝙ alique pene ſunt diſpōnes ipius punibilis. ⁊ diſpōes nō qualeſcunqȝ ſed ordinate ꝑ rigorē diuine iuſticie. ¶ Ad illud ergo quod obr̄ in ꝯriūm ꝙ deus mortē nō fecit. iā pʒ rn̄ſio. qꝛ nō negatur ꝙ mors nō ſit a deo uindicante ſed qꝛ nō fuit a deo naturā inſtituente. iō enim deus eā inflixit qꝛ hō eā meruit merito culpe. ¶ Ad illud uero quod obr̄ ꝙ deus cū punit malos nō infert eis malū. dō ꝙ aug⁹. nō uult illud negare penā inferri a deo eē ſed hoc uult negare ꝙ defectus ille qui clauditur i intellectu pene nō cātur a deo. vn̄ nō dicit. nō infert penā ſed nō infert maluʒ. malū enim dicit ipſuʒ defectū ſicut dictū eſt. pena auteʒ nō tm̄ boni defectionē ſed etiā dicit punibilis diſpōnem. ¶ Ad illud quod obr̄ ꝙ cōditor nature nihil facit ꝯ naturā. dō ꝙ ſi natura dicatur naturalr̄ creature obediā uel naturale indicatoriū ꝑ qd homo ē habilis ad iuſticiā qꝛ utrūqȝ hoꝝ dīc inordinatā ordinatōeʒ ad deū ſic deus nō facit ꝯ naturā ſicut neqȝ facit ꝯ ſeipm. Alio mō natura dr̄ uis opans ꝑ ſolitū curſū etiā q̄cūqȝ bonū qd ineſt creature ex ſua origie. ⁊ hoc mō deus facit ꝯ naturā ſiue p miracula potētie ſiue per ſupplicia uindicantis iuſticie. ⁊ ſic non facit ſimplr̄ ꝯ naturā imo potius ꝑ naturam cuius opatio ſubiacet diuine potentie et ordinatio ſubiacet diuine iuſticie. ⁊ cū de⁹ vtitr̄ creatura ſiue ad manifeſtatōeʒ diuine potētie ſiue ad manifeſtationē iuſticie utitur ea put dʒ. ¶ Ad illud uero quod obr̄ ꝙ pena dicit priuatōeʒ ⁊ defectū. dō ꝙ generalr̄ loquendo pena non dicit ſolū defectū. imo q̄daʒ pena ē que dicit uerā paſſionem circa ipm punibile. vn̄ ſicut actio ignis eterni qua agit in animā aliquid eſt. ſic ⁊ paſſio que patitur ⁊ aīma ab igne aliquid eſt. et iterū aliquid ordinatum eſt. et ita a deo eſt a quo eſt omnis eēntia et omnis ordo. et ppter hoc deficit illa ratio. qꝛ non omnis pena dicit defectū pene ¶ Ad illud quod obr̄ ꝙ malum bene priuat bonam

diſpōnē nature ſicut malū culpe diſpōnē vo-
luntatis. vō q̄ nō ē ſimile. q: malū culpe pri-
uat inordinate ⁊ uitupabilr̄. malū uero pene ꝭ
q̄ huiuſmōi priuat ordinate ⁊ laudabilr̄. ⁊ q:
qd laudabile ē attribuēdū deo qd vō uitupa-
bile nō. hinc ē q̄ directe aliqd malū pene deo
attribuitur. malū vō culpe nō ſicut ĩfra meli⁹
videbit. Et p hoc pꝫ rn̄ſio ad ultimū qd obr̄
ō pfcōe bonitatis q̄tū ad uolūtatē ⁊ naturā di
Cōcedo. n. bn̄ q̄ utriuſq; ē pfectio ſūma quia
vna ⁊ eadē. idē. n. ē in eo natura ⁊ uolūtas. rō
patio tn̄ diuine uolūtatis ad culpā ⁊ penā ſiue
ecōuerſo pene ⁊ culpe ad diuinā uolūtatē diffe
rens ē. q: culpa ꝑpt̄ ſui deordinatōꝫ pōit ɔtra
peccātē deordinatōeꝫ. pena vō nō deordinati
oneꝫ ɔnotat ɔtra punientē ⁊ ordinātē.

SEcūdo q̄rit̄ utꝝ oīs pena ſit a deo.
Et q̄ ſic uidetur. Ad ro. xij. Mihi
uindictā ⁊ ego tribuā. ergo uindicta
ꝓprie ɔpetit ipi deo. ſed oīs punitio uindicta
q̄dā ē. ergo oīs punitio ⁊ pena ē a deo. ¶ Itē
aug. dicit ⁊ habetur in lit. Oīs pena ſi peccatī
pena iuſta ē ⁊ ſuppliciū noīatur. ſꝫ qd iuſtuꝫ ē
a deo ē. ergo omnis pena a deo eſt. ¶ Itē ro.
i. Tradidit in paſſiones ignorātie. Glo. Pau
lo añ dePit de⁹ nō apponēdo grāꝫ uel appoſi-
tā ſubtrahēdo. ſi ergo nulla pena magis caret
rōe boni pulchri q̄ꝫ ſubtractio gratie ⁊ paſſio
ignominie. ⁊ huiuſmodi pene ſūt a deo. ſꝫ pꝫ
ex textu ⁊ ex glō. ergo ⁊ oīs pena. ¶ Itē nul
la pena ē acerbior q̄ꝫ pena infernalis. nulla pe
na hꝫ plus de rōe priuatōis ⁊ defect⁹ q̄ꝫ pena
mortis. ſꝫ utraq; illaꝝ ē a deo. ergo ⁊ oīs alia
pena. ¶ Itē ſubtractio grē directe opponitur
collatōi grē. ſꝫ grāꝫ dare hoc maxīe placet di
uine bonitati. ergo inter oēs penas minia eſt
hec pena a deo actore. ſꝫ hec ē a deo actore ꝓ
batio. ergo ⁊ oīs alia ꝓbatio minoris. In ſub
tractōe grē ē grē ānihilatio ⁊ q̄dā di ō hitacl̄o
cordis expl̄ſio. ſꝫ opatio ānihilatōis ſoli deo
ē poſſibilis. ſicut dicit hugo cū ſit infinita diſtā
tia inter extrema. ⁊ pterea nihil pōt deū eijce
re. ergo uidetur q̄ talr̄ ſubtractio grē n̄ poſſit
eē niſi a deo tanq̄ ab auctore. ¶ Itē oē illud
qd ordiat iordinatū ⁊ reſtituit honorē vō ſub
latū ē a ſūmo ordinatore ⁊ honoris ꝓprij ɔela
tore. ſꝫ oīs pena ꝭ q̄ huiuſmodi ē ordinatiua
culpe. in oī etiam punitōe honor redditur deo
ſubtract⁹ p culpā. ergo oīs pena ꝭ id qd ē ꝑce

dit a diuina iuſticia. ¶ Sꝫ ɔ̄. Excecatio ē q̄dā
pena. ſꝫ excecatio nō ē a deo ſed ex ꝓpria ma
licia ſicut dr̄ ſap. ij. Excecauit eos malicia eo
rū. ergo nō oīs pena ē a deo. q̄ aūt excecatio
nō ſit a deo pꝫ tā ex textu q̄ꝫ ex v̄bis aug. q
dicit ſuper illud Jo. i. Lux in tenebris lucet. ibi
dicit q̄ quō ceco pn̄s ē lux corpalis ⁊ ipe nō ē
pn̄s lumini. ſic intelligēdū eſt in luce ſpūali. ⁊
hoc ipe text⁹ inuit. ¶ Itē amiſſio ſiue expoli
atio gratuitoꝝ ē q̄dā pena. ſed hec nō ē a deo
ſed potius a diabolo ꝭ q̄ dr̄ Luce. x. de hoīe
deſcendente a hierl̄m in hierico q a latronib⁹
uulnerat⁹ ⁊ ſpoliat⁹ ē. ergo nō oīs pena ē a deo
q̄ aūt ſpoliatio gratuitoꝝ non ſit a deo appet
per hoc quod dicit anſel. q̄ hō nō hꝫ grāꝫ nō
q: deus nō dat ſꝫ q: ipſe nō recipit. ¶ Item
imaginis deformatio ē quedā pena. ſed deus
imaginē ſuā nullo mō deformat. imo indigna
tur ɔ̄ deformitatē. ergo nō oīs pena ē a deo.
q̄ aūt imaginis deformatio nō ſit a deo appꝫ
qm̄ imaginē dei deformare ē ɔtumeliā deo in
ferre. ſꝫ de⁹ nunq̄ꝫ facit ſibi ɔtumeliam. ergo
nunq̄ꝫ imaginē ſuā deformat. ¶ Itē null⁹ pu-
rus defectus ē a deo. aliqua eſt pena purus de
fectus. ergo aliqua pena nō eſt a deo. maior
p ſe manifeſta eſt. q: defectus nō hꝫ cāꝫ effici
entē ſed deficientē. ſꝫ deus nulli⁹ ē cā deficiēs
minor ꝓbatur. q: ignorantia nihil aliud eſt q̄ꝫ
ſpūalis tenebra. ergo eſt priuatio pura. ⁊ igno
rantia ē pena. ergo ⁊c. ¶ Itē nullū uitium ē a
deo. aliqua pena ē uitiū. utpote malicia ⁊ ɔcu
piſcentia. ergo aliqua pena eſt q nō eſt a deo.
maior ⁊ minor per ſe manifeſte ſunt. ¶ Iteꝫ
nullū peccatū eſt a deo. ſꝫ aliquod peccatuꝫ eſt
pena. ſicut oñſum eſt ā. ⁊ manifeſte apparet i
illa deformitate que remanet in aīa poſt cul-
pā ꝑpetratā. ergo aliqua pena eſt que non eſt
a deo. ¶ Rɫ. Ad predictoꝝ intelligentiā ē no
tandū q̄ pena de ſui generali acceptione dicit
nocumētū ordinatū. nocumētū aūt ɔparationē
hꝫ ⁊ ad ipm̄ nocitiuū ⁊ ad illud qd patitur no-
cumētū. et ad illud ꝭ cuius priuationē nocumētū
attēditur. ⁊ ꝭ illā triplicē ɔpatōeꝫ nomē pene
hꝫ tripliceꝫ acceptōeꝫ. ⁊ n̄ dr̄ pena aliq̄n actio
rei ledentis ꝭ q̄ aduſtio ignis infernalis dr̄ eē
pena reproboꝝ. Dr̄ etiā pena paſſio rei leſē
ſiue punite ꝭ q̄ dr̄ afflictio reproboꝝ eſt eoꝝ
pena eterna. Dr̄ etiā defect⁹ alicuius boni in
quē incurritur ex illa paſſione ſicut defectus

quietis ſalutis ⁊ pacis eſt pena reproboꝝ. quocūq̄ȝ aūt illoꝝ modoꝝ dicatur pena actio ſiue paſſio ſiue defectus ſemp nomē pene ut ſic ē ipoſitū ē ab ordine. ⁊ qḋ dicit noīat ut ordinatū. ⁊ qm̄ oē ordinatū inq̄ȝtū tale ē ꝓcedit a ḋo a quo ē oīs ordo quoquo mō dicatur pena et q̄cq̄d dr̄ pena inq̄ȝtū pena a deo ē. qm̄ oē ordinatū a deo ē. a deo. n. hȝ ꝙ ſit ordinatuȝ et deo placet oīs ordo. ⁊ idē ē fieri deo actore ⁊ deo uolēte. Si aūt loq̄mur de pena ꝑ id quod ſubeſt huic ordini a quo iponitur nomē pene, tunc ḋḋ eſt ꝙ ſi pena dicatur defectus ſiue carentia alicuꝰ boni, ſic ḋḋ eſt ꝙ talis defectus a deo nō ē. nō. n. hȝ cām efficientē ſed deficiētē nec pena q̄ talē defectū noīat a deo ē. Si autē dicatur pena paſſio rei punite q̄ eſt uia ad defectū alicꝰ boni tunc diſtinguēdū ē. q2 q̄dam eſt paſſio que ē ordinata ſimplr̄. q̄dā ṽo q̄ q̄uis ſit ordinata ꝑ quid eſt tñ deordinata ſimplr̄. q̄dā ṽo medio mō ſe hn̄s. Paſſio illa q̄ ē ordinata ſimplr̄ illa eſt paſſio q̄ ē pure penalis ſic paſſio famis ⁊ ſitis. ⁊ talis paſſio a deo ē. vñ fames ⁊ ſitis a deo dr̄ eē. Paſſio ṽo que ē deordinata ſimplr̄ ſȝ ordinata ꝑ q̄d ē illa q̄ ē culpabilis ſicut ē deformatio imaginis ⁊ corruptio habilitatis ad bonū. ⁊ talis nō ē ꝯcedēda eſſe a deo. Paſſio ṽo media ē illa q̄ eſt paſſio uitioſa utpote illa q̄ ē ex rebellione carnis ad ſpm̄ q̄ quodāmō ordinata ē ad culpā ꝓcedētē quodāmō deordinata ē. q2 ē iclinatiua ad cl'pā ſequētē. ⁊ hec nō ꝯceditur eē a deo. ⁊ magr̄ dixit ſ. vi. xxxij. ꝙ fomes ⁊ ꝯcupia nō hn̄t deū actorē ſȝ diabolū aut hoīeȝ. ⁊ ſicut diſtinctū ē de pena ꝓut dr̄ paſſio rei punite ſic diſtinguēdū ē de pena ꝓut dr̄ actio rei punitiue. Ex ꝑdictis ergo pȝ ꝙ ⁊ſi oīs pena ſit a deo inq̄ȝtū tenet rōeȝ pene. nō oē tñ qḋ dr̄ pena a deo ē imo q̄dā eſt a deo q̄dā nō. illa ē a deo q̄ dicit pōnē aliq̄ȝ ita ꝙ nō noīat deordinatōēȝ. ⁊ hec ē ſimplr̄ pena. illa ṽo non eſt ꝯcedenda eſſe a deo que noīat ſimplr̄ defectū uel q̄ noīat poſitionē aliq̄ȝ cū deordinatione. vñ nō ꝯceditur a deo eē excecatio nec obduratio nec imaginis deformatio nec gr̄e ſubtractio ſiue expoliatō nec error. nec ignorātia nec ꝯcupia. nec his ſimilia. oīa. n. hec uel dicūt defectū uel deordiationē aliq̄ȝ. Cōcedende ſunt ergo rōes oñdentes ꝙ nō oīs pena ē a deo. ¶ Ad illud qḋ obr̄ ꝙ oīs uīdicta ē a deo. et ſimilr̄ ad ſequēs quo dr̄ ꝙ oīs pena iuſta ē. ḋḋ ꝙ iſte due rōes non ꝯcludunt niſi ꝙ pena ſit a deo niſi ſub rōe pene. ſic eni aliq̄d dicit qḋ reſpicit ordinē q̄ attēditur ꝑ ultōēȝ diuine iuſticie. De eo autē quod ſubeſt nō opȝ intelligi ꝙ ſit a deo. nā crimina criminibus uindicantur ꝑ ꝙ ſancti dicūt. ⁊ ſ. oſtēſum fuit. ¶ Ad illud qḋ obr̄ ꝙ omnis paſſio ignorantie ⁊ ſubtractio gr̄e eſt a deo. ḋḋ ꝙ ꝓprie loquendo neutrū a deo eē ꝯceditur niſi ꝑmiſſiue ꝑ ꝙ deꝰ dr̄ obdurare q2 ipo grām non apponente hō obduratur ſicut etiā dr̄ deꝰ tradere in deſideria cordis. vñ glo. dicit ibidem. Tradere ē ꝑmittere ⁊ nō incitare ſȝ dimittere. ꝑcedētibꝰ. n. culpaꝝ cauſis iure ⁊ merito deſeruntur a deo. ⁊ ꝑ hoc ꝙ deſeruntur deſiderijs traduntur. Similr̄ ꝙ deus dr̄ grāȝ ſubtrahere hoc non eſt ꝙ auferat datā ſȝ q2 homine ſe auertente deus eam non ꝯtinuat. ¶ Ad illud qḋ obr̄ de pena mortis ⁊ eterne damnatōīs. ḋḋ ꝙ utraq̄ȝ a deo eſt. vtraq̄ȝ. n. potentiā aliq̄ȝ ⁊ indiſpōnē noīat ſine deordinatione aliqua. Et ſi obijciat ꝙ pena infernalis ē acerbiſſima. ḋḋ ꝙ acerbitas non impedit q̄n pena ſit a deo ſȝ potius defectus ⁊ deordinatio. Et ſi obijciat ꝙ mors dicit defectum. dico ꝙ mors non tm̄ dicit defectū imo dicit paſſionē ⁊ ꝓgreſſum ab eſſe in non eſſe qui quidē eſt per aīe ⁊ corporis ſeparatiōēȝ. ubi eſt dolor et afflictio. ⁊ lȝ defectus ꝯſequatur ad illaȝ paſſionē mors tñ non nominat purū defectuȝ ſȝ potius paſſionē ⁊ tranſitū illū. ⁊ ideo ꝯcedit mors eſſe a deo quāuis non ꝯcedatur de alijs penis quaꝝ noīa imponuntur ab ipſo defectu. ¶ Ad illud qḋ obr̄ q̄ȝ ſubtractio gr̄e ē a deo. ḋḋ q̄ȝ falſum eſt ꝓprie loquendo niſi dicatur ꝑmiſſiue ut dictū eſt. ¶ Ad illud uero qḋ obr̄ ꝙ ibi eſt ānihilatio ⁊ dei expulſio. ḋḋ ꝙ deū expelli non eſt aliud q̄ȝ grāȝ dei repelli. grāȝ aūt dei repelli non eſt aliud q̄ȝ grām corrūpi ꝑ eo ꝙ ipſa cum ſit accn̄s non habet ſaluari niſi in ſubā rōali. grā aūt corrūpitur ⁊ ānihilanon per actionē ꝯrij agentis ſȝ propter defectū in ſeipā. deficit autem in ſeipa propter hoc ꝙ ſubiectū deficit ſibi. aīa. n. nō eſt nata eſſe ſubietū gratie nō ꝑ ꝯuerſionē ſui ad deū et iō cum ſe a deo auertit iam gratia gratum faciens in ea non poteſt ſaluari. ⁊ iō in ſeipſa deficit. ¶ Qḋ ergo obr̄ ꝙ nihil poteſt grāȝ ānihilare ⁊ deum de habitaculo ſuo eijcere. ḋḋ ꝙ

illa rõ pcedit acſi talis ãmbiliatio ⁊ electio fie-
ret p v̓tutẽ alic⁹ agentis. hoc aũt nõ fit imo fit
ppter ineptitudinẽ ſuſcipiẽtis ſicut uiſum ẽ.
¶ Ad illud qḋ obr̃ ꝙ oẽ ordinatũ ⁊ qḋ red-
dit honorẽ deo ẽ a deo. dḋ ꝙ uex est inquãtũ
tale. ſ3 cũ aſſumit ꝙ oĩs pena ẽ huiuſmõi. ue
rũ ẽ inq̃ȝtũ pena. ⁊ tũc ↄcluſio v̓a eſt. ſ. ꝙ oĩs
pena inq̃ȝtũ pena a deo eſt. ſ3 ſi ex hoc argua
tur ulteri⁹ ꝙ oẽ illud qḋ dr̃ pena ẽ a deo utpo
te culpa uel uitiũ uel defect⁹ fiet ſophiſma ꝑ
accñs. qꝛ q̃dã ſunt que deo attribuere potius
ſonat in ↄtumeliã q̃ȝ in gloriã. ⁊ pterea ſi ali
cubi nunq̃ȝ inueniatur ꝙ ↄcupia uel ignorãtia
uel cetera ſiĩa a deo ſint exponẽda ſunt v̓ba
vel ꝙ dicta ſunt eſſe a deo qꝛ ſunt pmiſſiue.
vel qꝛ dñr eẽ a deo inq̃ȝtũ ſunt pene. uel dicũ
tur eẽ a deo ꝑ ꝙ ↄcernũt aliqḋ ens. nõ ꝑ illud
a quo primo ⁊ principalr̃ iponũtur.

In parte iſta ſunt qõnes circa lit. Et
primo q̃ritur de hoc quod dr̃ in pri-
mo. c. ꝙ pccm̃ ẽ cã peccati. ¶ S3 ↄtra
Aut pccm̃ eſt cã peccati uolũtaria aut neceſſa
ria. Nõ uoluntaria qꝛ nihil uoluntarie opatur
niſi quod cognoſcit ⁊ appetit. talis aũt ẽ rõnal̓
creatura nõ culpa. ergo nõ ẽ cã uoluntaria. ¶
Itẽ nõ ẽ cã neceſſaria. qꝛ q̇ peccauit uno pccõ
nõ eſt neceſſe ꝙ peccet altero. ergo non uidet̓
ꝙ aliquo mõ ſit cã. ¶ Itẽ ſi peccatũ ẽ cã pec
cati aut rõe alic⁹ boni ſubtracti. aut rõe defe-
ctus. Nõ rõe boni ſubtracti. qꝛ tunc magis de
beret dici bonũ eſſe cã mali q̃ȝ peccatũ cã pec
cati. Nõ rõne defect⁹. qꝛ qḋ nihil ẽ nullius ẽ cã
intentio. n. cãlitatis in ſolis entibus reperitur.
Propter qḋ eſt qõ ꝙ pccm̃ ſit cauſa peccati. ⁊
rõe c⁹ pccm̃ ſit cã peccati. ¶ R̷. dḋ ꝙ cũ i pec
cato ſint duo. ſ. ↄuerſio ⁊ auerſio rõe utriuſq̃ȝ
peccatũ h3 ad aliud pccm̃ diſponere. ⁊ per hoc
pccm̃ unũ aliud dr̃ cãre. rõe q̃dẽ auerſiõis. qꝛ
in hoc ꝙ auertit elongat a bono. ⁊ p hoc effi
citur homo ipotens ad reſiſtendũ malo. Rõe
ↄuerſionis ſicut actus uni⁹ v̓tutis diſponit ad
actũ alteri⁹ utpote actus nutritiue ad gñatiuã
ſic vna culpa h3 diſponere ad aliã utpote gu
la ad luxuriã. eſt. n. peccati pccm̃. i. diſpoſitio
trahẽs ſiue inclinans ad aliud peccatũ tã rõne
auerſionis q̃ȝ rõne ↄuerſionis. ſ3 rõe auerſio-
nis in q̇ coicãt oĩa pccã quodl3 ẽ cã cuiuſl3. ſ3
pccm̃ unius generis diſponit ad pccm̃ generis
pximi utpote ſpũale ad ſpũale ut ſupbia ad

inuidiam. ⁊ carnale ad carnale ſicut gula ad lu
xuriã. ¶ Ad illud ergo qḋ obr̃ ꝙ nõ ẽ cã vo
luntaria uel neceſſaria. dḋ ꝙ peccatũ nõ ẽ ſuf
ficiens cã peccati. ſ3 cã dr̃ in hoc ꝙ trahit ad
uoluntatẽ ut ↄmittat aliã culpã. ⁊ ita reducitur
ad cã3 uoluntariã. ¶ Ad illud qḋ q̃ritur utrũ
ſit cã rõe ↄũis uel defectus. dico rõe utriuſ3
ſicut uiſu3 eſt. ↄuerſio. n. inordinata diſponit
ad aliã ↄuerſionẽ inordinatã. ex ↄuerſione. n.
inordinata augetur in nobis ↄcupia ⁊ pnitas
ad malũ. ⁊ dũ augetur pnitas ⁊ ↄcupia q̃ſi qḋ
dã põdus ponitur in aĩa. qḋ. n. ẽ põdus i cor-
porib⁹ hoc ẽ amor i ſpiritib⁹. et ideo bñ dicit
Greg. ꝙ peccatũ qḋ p pñiã3 ñ diluitur mox
pondere ſuo ad aliud trahit. ⁊ ita neq̃ȝ defect⁹
p ſe facit neq̃ȝ bonũ p ſe ſ3 unũ cũ3 alio. Illud
tñ argumẽtũ nõ ualet. qꝛ defect⁹ nõ põt eẽ cã
alic⁹. ergo nõ põt eẽ cã peccati. cãre. n. pecca-
tũ nõ ẽ cãre aliq̇d ſ3 poti⁹ deficere. vñ ẽ ibi ſo
phiſma ꝑm q̇d ⁊ ſimplr̃. ¶ Itẽ q̃ritur de hoc
qḋ dicit. Dico ut peccat hõ fit in eo corruptio
que tñ fit actore deo. ¶ S3 ↄ̃ hoc eſt qꝛ illa boni
corruptio ſiue actiue dicat̃ ſiue paſſiue ẽ ima-
ginis deformatio. deformitas aũt imagĩs deo
diſplicet. ⁊ nihil qḋ deo diſplicet ẽ a deo. ide3
. n. ẽ fieri deo actore ⁊ deo uolente. ergo talis
corruptio nõ ẽ a deo. ¶ Itẽ eadẽ ſunt princi-
pia actõis ⁊ paſſionis. ergo ſi corruptio actio
nõ ẽ a deo. uidetur ſilr̃ ꝙ nec corruptio paſſio
¶ R̷. dḋ ꝙ illud v̓bũ nõ ẽ dictũ ꝑ opionẽ ma
gri ſ3 ꝑ opionẽ alioꝝ ſicut p3 ex ipa ſerie lr̃e
ſ3 qꝛ tñ illud idẽ uidetur magr̃ dixiſſe i ultio
. c. pcedẽtis di. aliter rñdendũ ẽ ꝙ in illa cor-
ruptõe ⁊ ẽ ↄſiderare defectũ ⁊ deordinatõem
eſt nihilomin⁹ ibi ↄſiderare paſſionẽ ⁊ ordinẽ
ad pcedẽtẽ actione3. ⁊ q̃ȝtũ ad hec duo ultima
corruptio iſta tenet ratione3 pene ⁊ q̃ȝtu3 ad
hoc dr̃ eẽ a deo. ſ. inq̃ȝtũ pena. ſimplr̃ aũt lo-
quendo ut dicatur corruptio modi ſpẽi ⁊ ordi
nis eẽ a deo ſiue deformatiua imaginis non
admittitur ſicut rõnes oſtẽdunt ppter hoc ꝙ
talis corruptio ⁊ defectũ dicit ⁊ etiã deordina
tõe3 q̇ ẽ culpa ſicut oñſũ ẽ ſ. ⁊ ẽ tal̓ corruptio
pena ñ iflicta neq̃ȝ ↄ̃cta ſ3 acta. ⁊ iõ quodãmõ
tenet rõe3 culpe ſicut oñſũ fuit i pcedẽti di. ⁊
q̃ȝtũ ad hoc ñ itellr̃ illḋ quod lit. dr̃. Et p hoc
patẽt ea que in lit. obiiciũtur. ¶ Itẽ q̃ritur de
hoc qḋ dicit. Siq̇s dicat ea que pccã ſunt eẽn-
tialr̃ penas eẽ in nullo preiudiciũ fit v̓itati. et

d

poſtea ſubiūgit. ꝙ huiuſmōi punitiones iuſte
ſunt ⁊ a deo ſunt. nec tñ pccā a deo ſunt. Uide
tur. n. eē iplicatio ꝯ̄ diffinitōēꝫ. primo. n. dicit
ꝙ unū ⁊ idē eēntialr̄ loquendo ē pena ⁊ culpa
⁊ poſt dicit ꝙ idipꝫ ⁊ ē a deo ⁊ nō ē a deo. ¶
R̷ ē ad hoc ꝙ illud ī ⁊ ꝯſilia itelligēda ſunt cū
reduplicatōe ut qñ dr̄ ꝙ aliqđ peccatū ē pena
peccati ⁊ ꝙ pena illa ē a deo. hoc intellr̄ ꝫ ꝙ
pena hoc ē ꝫ rōēꝫ ordiatōis. ⁊ hoc inuit magr̄
i lit. cum dicit ꝙ nō inq̄ꝫtū pccā ſūt pene ſūt.
neqꝫ inq̄ꝫtū pccā ſūt a deo ſunt. q̄ſi d. cū i idē
ꝯcurrāt rō ordiatōis ⁊ deordiatōis ꝑ aſſūptio
nē ad diuerſa ordiatio ē a deo. deordiatio vō
mime ¶ Itē q̄ritur de hoc qđ dicit ꝙ ſūt q̄dā
neceſſitate fcā iprobāda. ꝯ̄riū hꝰ uidetur dicere
aug. i li. de duabꝰ aiabꝰ. dicit. n. ꝙ idem ſolū ē
pccm̄ a quo liberꝝ ē abſtinere. ¶ Et dō eſt ad
hoc ꝙ ſicut magr̄ detmiat ifra neceſſitas ē ad
ueīalia pccā ſaltē i ulī. illa aūt rō ⁊ v̄bū qđ ibi-
dē ſeq̄tur itellr̄ de pccō actuali mortali. q̄lr̄ āt
neceſſitas ſit ad uenialia hoc hēbit ꝯſōnē infra
ſuo loco vbi magr̄ inq̄rit di. xlj. ¶ Itē q̄ritur
de hoc qđ dicit. Addūt quoqꝫ quoſdā actꝰ nō
tm̄ eēntia ſꝫ etiā genere eē bonos ut reficere
eſuriētē. Queritur. n. ꝓ q̄ꝫto dr̄ bonū i gene-
re: ſꝫ qꝛ dicit bonū abſqꝫ circūſtātia aliq̄ ſup-
addita tūc uidetur ꝙ reficere idigētē nō ſit bo
nū i genere. qꝛ ē ibi circūſtātia debita i eo q̄ re
ficitur. Si tu dicas ꝙ bonū i genere dr̄ qꝛ cōe
ē ⁊ ulē. tūc uidetur ꝙ ſilr̄ deberet dici bonū i
ſpecie cū gñale dicatur reſpectu ſpēi. Eſt er-
go qō ꝓ q̄ꝫto aliq̄d dicatur eē bonū i genere:
q̄ritur etiā đ ſufficiētia ipiꝰ diuiſiōis ꝑ tria mē
bra. videtur. n. eē iſufficiēs. qꝛ ñ tm̄ ē bonū in
gñe ⁊ bonū ex itētōe ⁊ cā ſꝫ etiā bonū gr̄e et
bonū glorie. ¶ R̷. dō ꝙ magr̄ diuidit hic bo
nū nō quocūqꝫ mō ſꝫ bonū ꝓut ē i actu. bonū
aūt huiuſmodi hꝫ ꝯſiderari i ſe ⁊ ꝫ ſe. ⁊ ſic ē
bonū nature. hꝫ iteꝝ ꝯſiderari ꝫ ꝯpatiōem ad
materiā debitā. et ſic dr̄ bonū i gñe. hꝫ iterū
ꝯſiderari ꝫ alia tria gña cāꝝ. ſ. i ꝯpatōe ad ef
ficiēs ⁊ formā ⁊ finē. ⁊ ſic ē bonū pfcm̄. Et ſic
pꝫ ſufficiētia ꝙ oīs actꝰ aut ꝯpatur ad ſuū pri
cipiū efficiens ſolū. aut ꝯpatur ad ſuū pricipiū
ꝓut reſpicit debitū obiectū. aut ꝯpatur ad ſuū
pricipiū efficiēs ꝓut reſpicit debitū obiectū et
finē ꝯgruū. bonū aūt ꝫ ꝙ reſpicit materiā de-
bitā dr̄ eē bonū i gñe ꝓ eo ꝙ ſicut genꝰ dicit
ipotētiā ad eē ꝯpletū q̄ ꝯplet̄ ꝑ aduētū drīarū

ſic i actu trāſeūte ſup materiā debitā quodā-
mō icboatur bonū moris. illud aūt bonū mo-
ris ſpecificatur ⁊ ꝯpletur ꝑ aduētū circūſtātia
rū. vñ pōt fieri ⁊ bñ ⁊ male. ſilr̄ intelligēdū ē
de malo i gñe. q̄ꝫuis aūt bonū ⁊ malū poſſint
differēter fieri ⁊ bñ ⁊ male. nihilominꝰ tñ bo-
nū q̄ꝫtū ē de ſe dicit icboatōēꝫ boni ⁊ malum
ſilr̄ mali. ⁊ iō nomē boni tenet qꝛ i ipo ſaluat̄
rō generis. vñ bonū nature reſpectu boni mo
ris eſt q̄ſi i potentia materiali q̄ eſt paſſiua po
tentia. bonū aūt in genere aliquo mō eſt bonū
moris. ⁊ hoc qꝛ tranſit ꝰ̄ materiā debitaꝫ. ⁊ iō
aſſimilatur potentie generis q̄ eſt aliquo mō
actiua. genus. n. eſt forma ut dicit phūs. ſꝫ per
ꝯpatōēꝫ ad drīas ſit in diffinitione ſicut ma-
teria. Et per hoc pꝫ rñſio ad obiecta. nam bo
nū ex circūſtātia ꝯtineri pōt ſub bono pfcō. ut̄
ſub bono in genere. ſi enim ē iudiciū omnibꝰ
bonis circūſtātijs ꝯtinetur ſub bono pfcō. ſi
aūt deficit in aliq̄ circunſtatia reducitur ad bo
nū in genere. ſub bono aūt pfcō ꝯphendit̄ actꝰ
gratuitus ⁊ glorioſus. Poſſent aūt plura q̄ri
de hac materia. ſꝫ alibi magis hꝫ locū q̄ꝫ hic.

¶ Diſtinctio. xxxvij.

Sunt aūt plurimi alij longe aliter
de peccato ⁊c. Supra oñdit magi
ſter quō peccatū ſit peccati pena
ad declarandū q̄lr̄ peccatū ē pri-
uatio. In hac ꝑte intendit magr̄ inq̄rere utrū
actio in qua peccatū ꝯmittitur ſit a deo: ꝓpt̄
hoc ꝙ ꝰ̄ dictū fuit ꝙ peccatū eſt actus. et qm̄
ꝰ̄ ꝓſecutus fuit opinionē illoꝝ qui dicūt actio
nē ſubtractā malicie eſſe a deo hic ꝫ oꝑſeq̄tur
aliā opinionē qua q̄dā ponebant nec maliciaꝫ
nec actionē malā eſſe a deo. Diuiditur aūt ꝑs
iſta in ꝑtes duas. In quarū prima ponit ꝓdcāꝫ
opinionem. In ſecunda vō opponit ꝯ̄ opionē
partis aduerſe. ibi. In hoc autem uerbo ſupio
rum ſumi ⁊c. Prima pars habet tres partes.
In prima explicat magr̄ illā opinionē. In ſe-
cunda uero ſubiungit eius defenſionem. ibi Il
la quoqꝫ aug. uerba in quibus dicit ⁊c. In ter-
tia uero ex predictis elicit quandā ꝯcluſionēꝫ
ibi Ex quo colligitur res aliquas ⁊c. Similr̄
ſecunda pars principalis habet tres partes.
In prima parte opponit ꝯ̄ aduerſam opinio-
nem. In ſecunda uero loco determinatiōis po
nit quandā ꝯmonitionem ad auditoris eruditi
onem. ibi Intendant diligenter his uerbis ⁊c.